

Fællesskabsidealer

Maria Bruselius-Jensen og Niels Ulrik Sørensen
Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet

AALBORG
UNIVERSITET

cefu

Center for
Ungdomsforskning

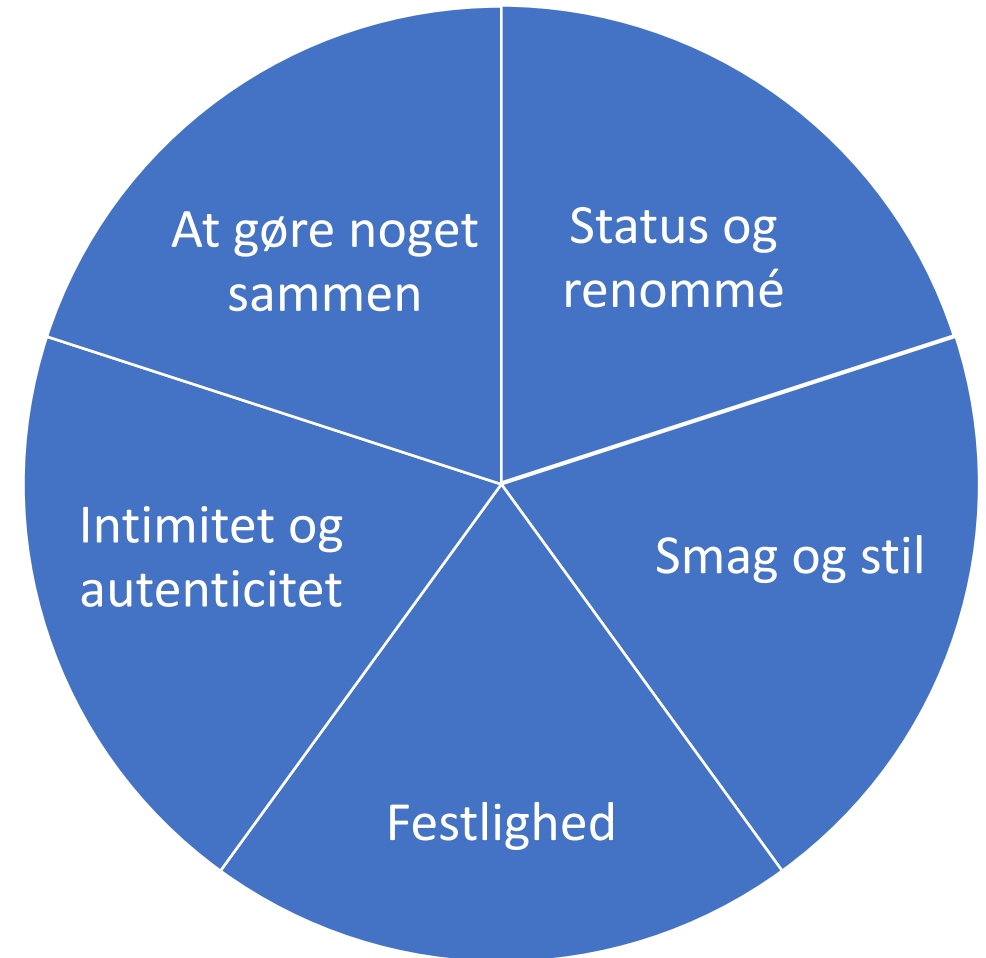
Idealer i ungdomslivet

- I ungdomsårene spejler man sig i særlig grad i sin omverden
- Ungdomslivet er propfuld af skiftende idealer, der tegner horisonter for, hvem man kan blive
- Mange unge jagter idealer og frygter at falde igennem
- Dog også forskydninger og modstand mod idealerne

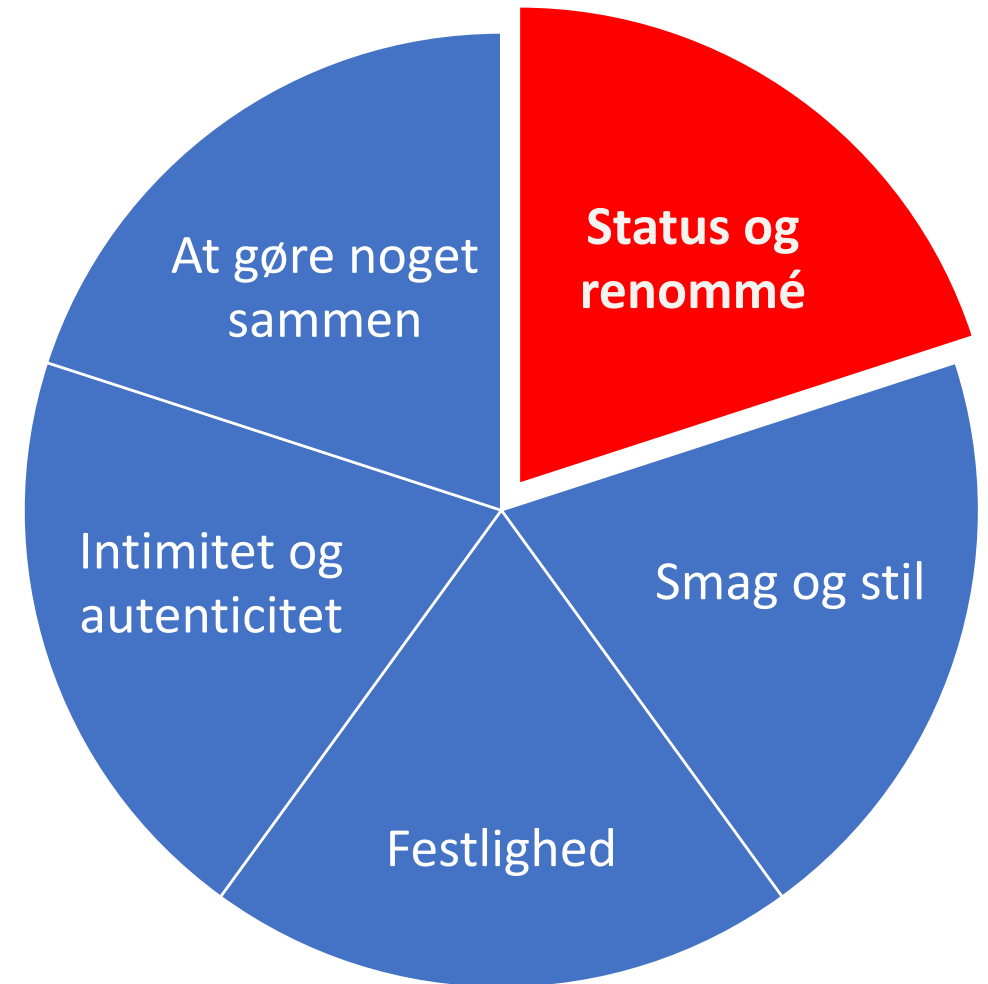
Fællesskabsidealer

- Unge bruger fællesskaberne til at indløse idealerne
- Unge har meget forskellige forudsætninger for at indløse idealerne
- Dermed er fællesskaber med til at skabe ulighed og hierarkier
- Men fællesskaberne er også arnesteder for modstand mod idealerne, og som derfor er i forandring

Status og renommé

Når man står der på vejen på vej til gymnasiet, så kommer vi jo kørende i bil, når vi kommer ind. Og kommer du ind i en Renault, eller kommer du ind i din fars nye elektriske Porsche, altså det gør jo bare en forskel på, hvordan folk de lige ser dig. Selvfølgelig er det ikke det, der er afgørende for, om folk lige har lyst til at være venner med dig, bare fordi du har mange penge, men det er stadig en bagtanke, folk, de ligesom har. Fordi, sådan vil det jo altid være. (Villads 18 år)

Tårnhøjt niveau og stærke hierarkier

- Det skal komme let – du skal ikke prøve for hårdt
- Faglig dygtighed nævnes ikke

Ofte betinget af social baggrund og medfødte privilegier

- Stor og reproduceret ulighed
- Så er du bare en perker

Generel modstand mod hierarkier

- Ironisere over økonomiske muligheder
- Skubber til hierarkierne ved at tale egne betingelser op

Kamala: Jeg ved ikke helt, om jeg har... følt jeg skulle... præstere noget for andre. Jeg er meget sådan, jeg er lidt ligeglad. Jeg kan huske en eller anden samtale, og den syntes jeg var meget sjov. Der var nogen, der snakkede om, at de havde både og sådan noget: "Min far har denne her båd, men jeg har kun sådan en her lille båd", og stod jeg bare sådan der, "okay, slap lidt af, ikke, og jeg har en cykel!". Sådan noget snak kan virkelig pisse mig af.

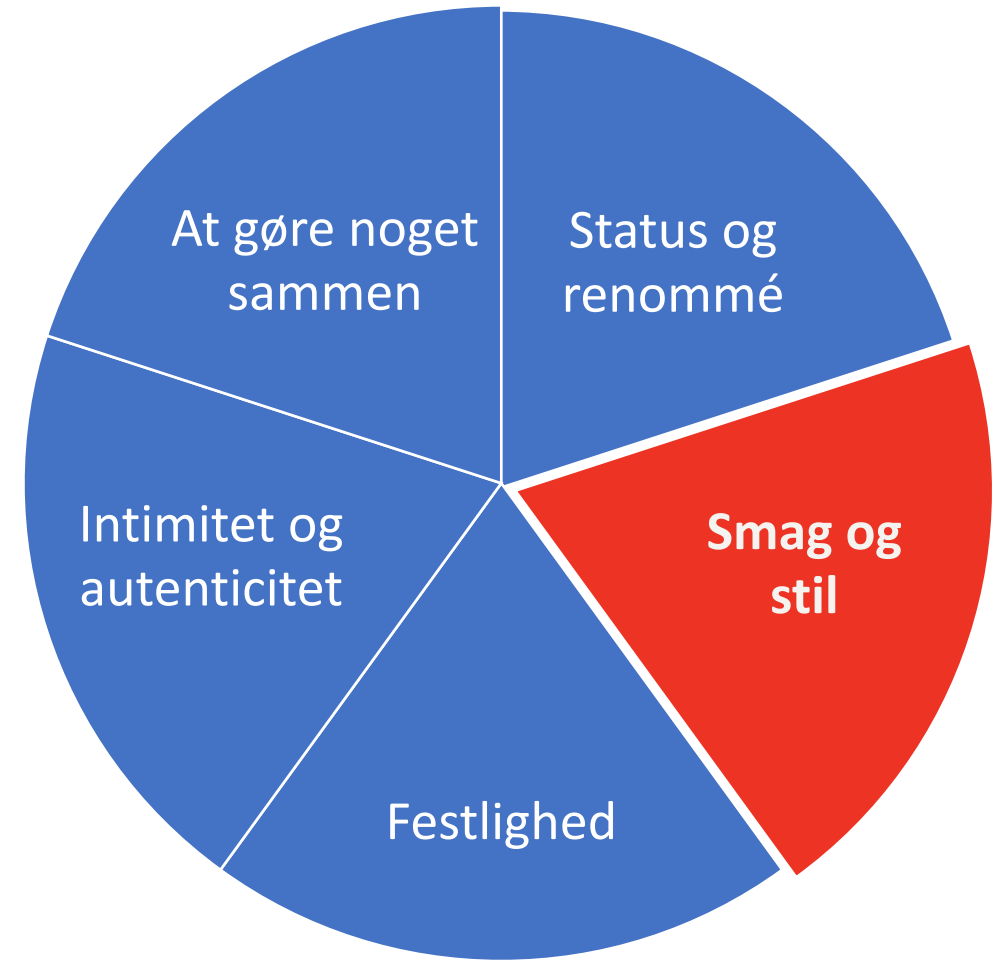
Interviewer: Så det kan I også godt møde her på gymnasiet?

Kamala: Ja, altså. Nu møder jeg den ret tit på gymnasiet, fordi jeg måske er fra sådan et andet område. Jeg er fra... vi kalder den [boligområde i en velhaverforstad]-ghetto, ikke.

(Kamala 18 år)

Smag og stil

Selvtillid, tryghed og fashion advice (griner), det er noget en god gruppe kan bruges til. Fordi der er mange folk, der har sådan ændret deres stil, du ved, fordi de måske tænkte "okay, det der er fedt, det er virkelig fedt, det der", og man begynder sådan næsten at gå i lidt af det samme på en eller anden måde, fordi man bare sådan korrigerer hinanden, og man finder tryghed i, at man kan godt altså prøve nogle lidt særlige ting, sådan.... (Liva 16 år)

Fællesskab = fælles udtryk

- Noget man udvikler med hinanden
- Genkendelighed og tilhørsforhold

Skillelinjer og hierarkier

- Snævre idealer for, hvad der er cool og ikke cool
- Defineret af status og hierarki

Modstand fra periferien

- Latterliggørelse og kritik
- Lokalt definerede koder

Tøger: Der er nogle som ser sjove ud. Dem vil man ikke være sammen med. Så bliver man ligesom dem.

Laurits: Der er en, der går med nummerplade. (Latter)

Tøger: På ryggen... med en kæde. Ja, det er altså lidt fucked.

Interviewer: Altså, så tøjstilmæssigt er det noget, hvor man siger, det gider jeg ikke?

Andreas: Det er jo ikke en tøjstil at have en nummerplade på ryggen.

Laurits: Det er også bare den måde, de er på.

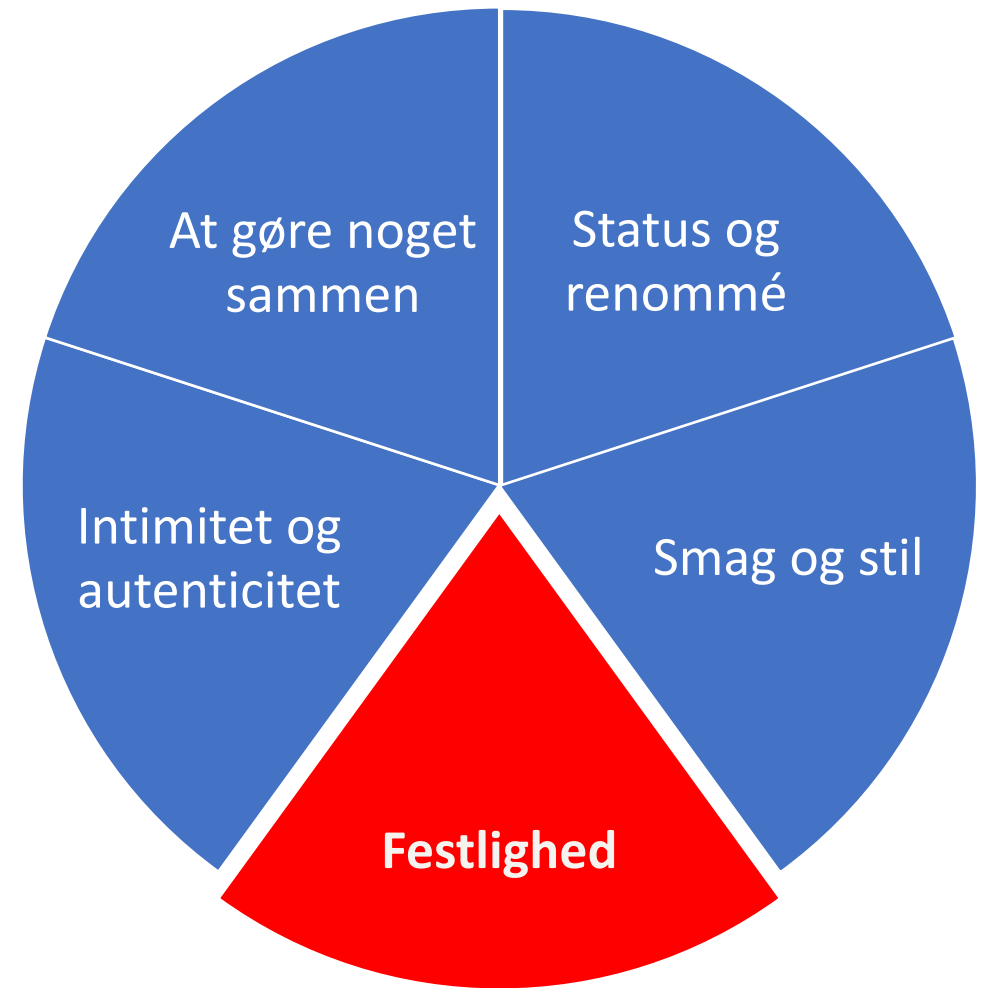
Interviewer: Er man bange for at blive en del af det, eller hvad?

Laurits: Ja!

Tøger: Jeg er bange for dem. (Latter)
(Tøger, Laurits og Andreas 16 år)

Festlighed

Altså der er folk i næsten alle aldersgrupper. Jeg er en af de yngste, som der kommer, og så er der nogen på helt op til de 25 år – det er så godt nok ikke nogen jeg snakker så meget med. Men det er bare ét stort fællesskab, hvor man stadig har mulighed for at lære nye mennesker at kende og hele tiden kan få aftalt et eller andet med, at hvis man lige sidder og keder sig, så kan man i hvert fald altid få ti med på druk. (Ida 16 år)

Blive set og afprøve nye sider

- Nye relationer
- Spidsformulere det at blive rigtigt ung
- Et nyt åbent rum for eksperimenter

Afkobling, hvis man ikke er med

- Lukkede cirkler som spreder sig ind i hverdagen
- For vild eller helt overset

Man siger ikke nej til fest

- Få alternativer til festen i ungdomslivet

Kamma: Men jeg føler også, fx på vores skole, så er det sådan, at enten er du en del af dem, der sådan drikker eller går til fester, ellers er du bare sådan ... du er der bare.

Jacob: Ja, man er der bare.

Interviewer: Og hvad mener du med, så er man der bare? Altså er man så ikke vigtig, eller hvad?

Vilma: De snakker bare ikke rigtigt til én, altså man er ikke...

Kamma: Det er svært at være en del af samtalen, fordi, i hvert fald i min klasse, så om mandagen taler de meget om, hvad der er sket til festen fredag, lørdag, søndag, og det gør de sådan indtil onsdag, og så torsdag fredag taler de om den fest, der kommer. Så det er sådan meget dét, snakken er om. Så er det sådan, hvis du ikke var en del af festen, så har du ikke rigtigt noget at byde ind med til samtalerne.

Interviewer: Men uploader de så nogle gange noget på Instagram og sådan noget? Hvordan er det så, hvis man ikke er med?

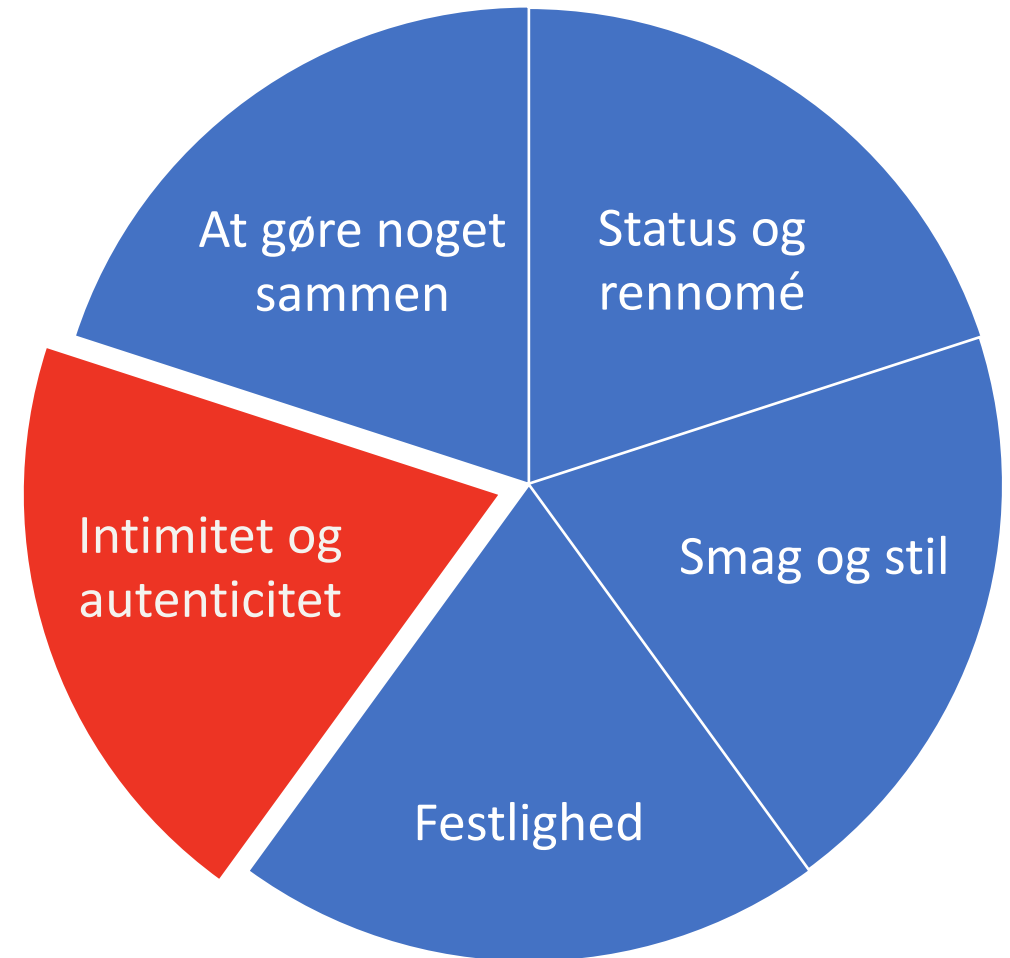
Jacob: Ikke så rart.

(Kamma 17 år, Jacob 16 år og Vilma 15 år)

Intimitet og autenticitet

Det er sådan, jeg kan joke med ham samtidig med, at jeg hurtigt godt kan blive seriøs. Hvis der er brug for, at det skal være sjovt, så er det sjovt. Hvis det skal være seriøst, kan det også godt være seriøst, hvis nu en af os har nogle problemer. Det er ikke sådan et venskab, hvor du bare har det sjovt, men aldrig kunne se dig snakke med dem om nogle ting, der måske går dig på. Det kan vi godt. Det kunne være sådan noget som skolestress. Det lyder ikke som et svært emne at tale om, men det kan det faktisk godt være. Og det er ikke altid, at man lige gider snakke med ens familie om det, fordi det er de ikke altid så forstående over for. (Oskar 17 år).

En sikker havn i et oprørt hav

- Stå sammenslynget med nogen i et foranderligt og performativt ungdomsliv
- Dele sig selv og sit indre

Ikke alle har en havn

- At blive svigtet og bagtalt
- At række en hånd ud, som ikke bliver grebet
- At aldrig være den, der rækkes ud til

Ingen modstand mod dette ideal

- Kun fortabthed

Og så det der med, at folk ligesom shittalker hinanden. Hvis man ikke kan stole på de mennesker, man er sammen med, det behøver ikke kun være shittalk, men også hvis man siger noget, der er rigtig dybt til en, hvor det virkelig er personligt, og de godt ved, det er personligt, så går de rundt til hele vennegruppen og er sådan, "så skal du høre, hvad Cecilie sagde til mig den anden dag", selvom det kun handlede om mig og ikke ragede nogen andre, og man følte, man godt kunne stole på den veninde der.

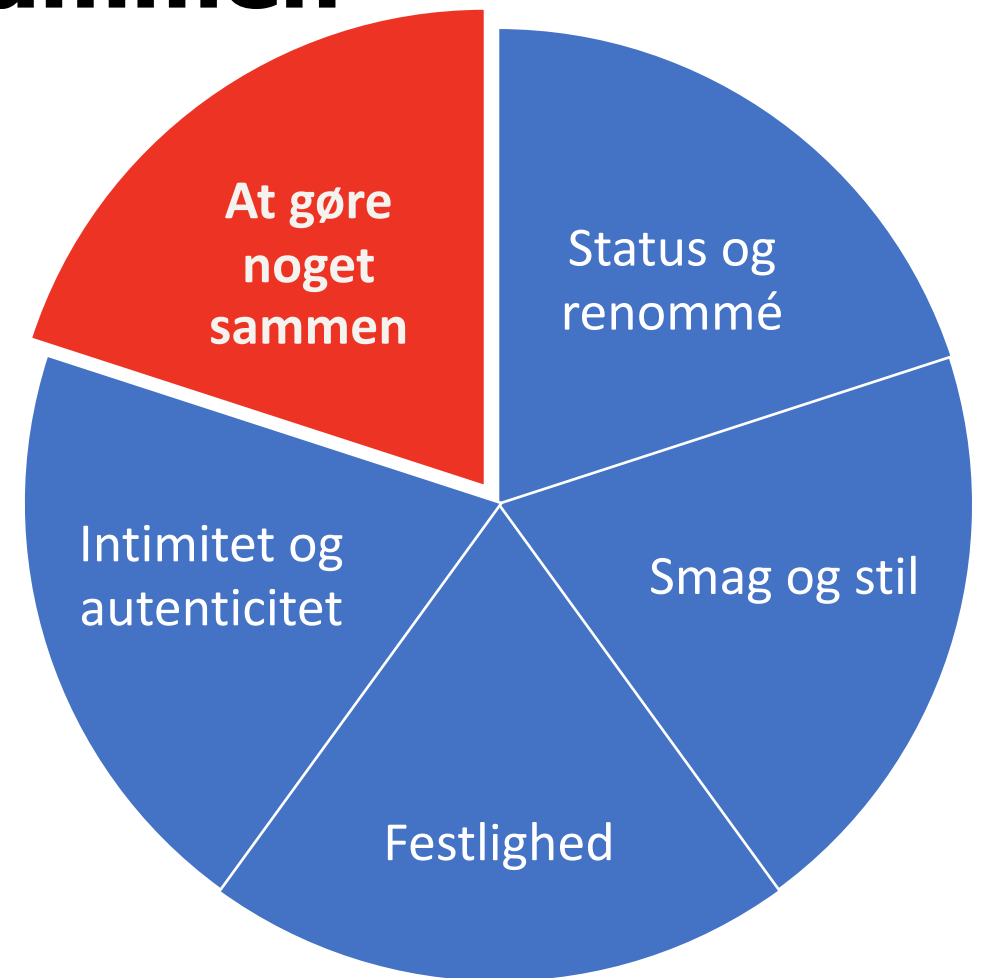
(Cecilie 16 år)

At gøre noget sammen

Rasmus: *Nu laver vi bil, og før lavede vi knallerter og sådan noget. Vi er... det ved jeg ikke... nogle stykker eller sådan et eller andet. Men vi går bare og hygger, og går og laver ting. Det er det, vi hygger os med.*

Interviewer: Ja, hvad laver I så?

Rasmus: *Alt muligt, traktorer, skruer, får tingene til at dú. Vi kørte lige en weekend, hvor vi lavede havetraktor, og alt hvad jeg havde på grunden, der ikke kunne køre. Det lavede vi det lige ... Ja, så bliver det jo bare succes, når vi ligesom lykkedes. Så er det jo bare fedt altså. (Rasmus 16 år)*

Fred og fokus

- Det man er sammen om er i centrum
- Frirum fra tilblivelsesprocesser og identitetsudvikling

Barnlige og usunde fællesskaber

- Barnlighed

Mellem fordybelse og nørderi

- Fastholdelse og etablering af interesser er svært i overgangen til ungdomslivet
- Man skal ikke gå for meget op i noget

Jeg har snakket meget med en af mine venner, som gik på vores gymnasium for to år siden. Altså han mistrivedes ikke, men noget af det, han virkelig ikke ku' li' ved at gå her, det var, at han synes, at det nærmest var blevet sejt ikke at gå op i noget. Og det der med, at det var fedt, hvis man lod være med at lægge noget energi i det, og det så bare kom til en selv. Ellers, så kan man bare sidde og klage lidt og regne med, der er andre, der gør det for en: Det er ligesom det seje, det er det, der er det fede at gøre, at lade være med at lave noget. Altså, han lagde simpelthen så meget kraft i alting, og det blev bare ikke taget godt imod, fordi det optimale, det var ikke at lave noget.

(Amalie 18 år)

Hovedpointer

- **Idealer fylder meget**
- **Snævre idealer og ulige forudsætninger**
- **'Fejlslagne' ungdomsliv**
- **Peger i flere retninger**
- **Modstand mod snævre idealer**

Opmærksomhedspunkter

- **Vær opmærksom på snævre idealer og fortællinger om det 'gode og sjove ungdomsliv'**
- **Tal fællesskaber på kanten af idealerne op – fremfor at udtrykke medlidenhed**
- **Ha' blik for de modstande, som unge selv giver udtryk for og praktiserer**

